

”Hvem fa’en har sat alt det grønne på?”

Stenbrobørn og skove har ikke altid haft et naturligt forhold til hinanden, fortæller Hertha Andersen, der var leder af Fritidshjemmet i Møllegade fra 1956 til 1963

Af Kjeld Rasmussen og Niels Chr. Hansen, 0-14

I dag er Hertha Andersen 83 år, og hun kan fortælle om en tid, da kun nogle få af ungerne kom uden for opgangen, gaden og det allermørkeste Nørrebro i København, hvor de boede. Fælledparken var det vildeste natur, enkelte af børnene kendte.

”Derfor tog vi altid fire uger på koloni med dem. Jeg kan huske, at vi engang kørte i bus med dem ude på landet, og da vi kom forbi en vidunderligt bølgende kornmark, var der en dreng, der rejste sig begejstret op i bussen, nev mig i armen og råbte: ”Se, se! Det var kraftstjælemig sådan, alting skulle se ud!””

Hertha Andersen husker, at børnene var direkte bange, når de skulle i skoven. ”De krøb ind til os og holdt os krampagtigt i hånden eller jakken. De turde ikke gå ind i skoven, for de havde aldrig prøvet det før. Der var jo mørkt.”

”Engang fik vi en dreng fra en børnehave den 1. april, men omkring to uger senere blev han syg og kom først igen en måneds tid efter. Dengang havde vi et stort lindetræ, som overskyggede hele legepladsen, og da han kom tilbage efter sin sygdom, stilede han lige hen mod døren til legepladsen, kiggede op i lindekronen og sagde med stor undren: ”Hvem fa’en har sat alt det grønne på?””

Ambulancer og stjernehimlen

”Da den første A-influenza brød ud, var vi på efterårskoloni, men vi måtte simpelthen køre hjem igen med bussen fuld af syge børn. Foran kørte to ambulancer med de mest medtagne – og det var næsten en katastrofe.

På det tidspunkt havde vi en dreng på 13-14 år, som forlod fritidshjemmet, fordi han skulle flytte med sin familie til Vesterbro. Nogle år senere kommer han som ung mand for at besøge os og fortælle, at han lige har overstået sin første dag som malerlærling.

Vi falder i snak om fritidshjemstiden, og jeg spørger ham, om han kan huske, da vi kørte hjem fra koloni med to ambulancer forrest i kortegen. Det havde han glemt, men han kunne huske, ”da Thorvald tog os med ud for at se stjernehimlen. Jeg glemmer det aldrig, og jeg har lokket min far med derud engang.””

Viden om dyr var det meget få, der havde, og fjernsynet havde endnu ikke givet storbybørn noget indtryk af ”det derude”. ”Engang fik vi nogle hamstre ind i fritidshjemmet,” fortæller Hertha Andersen. ”Ham, der gav os dem, sagde, at vi skulle passe vældigt på den ene, for den var gravid. Den havde unger i maven, så den skulle vi være meget varsom med. En dag fik vi et barn, hvis far arbejdede ude på Statens Seruminstitut, og han så på hamsteren og sagde, at det kunne vi vente længe på, for det var en han!”

Anemoner ser rærlige ud i en vase

De små fritidshjemslokaler husede også en ungdomsklub om aftenen, og her vikarierede Hertha Andersen en overgang. ”De unge dansede og spillede kort – de lavede ikke andet! Da vi skulle holde afslutning, foreslog jeg assistenterne, at vi lavede noget andet, end vi plejede, for ellers ville de unge bare danse og spille kort. Vi fandt på at leje nogle ”rugbrød” (VW-busser) til aftenen, og vi kørte de unge ud til Liselund ved Hareskoven. Det første, nogle af dem observerede, var, at der var billard nede i kælderen. Andre satte sig på en bænk og skrev bilnumre ned fra forbipasserende biler – men de seks, der havde gået i fritidshjemmet, for ud i skoven og legede og kom tilbage og havde

haft vidunderlige oplevelser med rævehuler og lignende. Vi tænkte, at så gavner det alligevel noget, at vi har haft dem med i naturen.

Nogle af pigerne tog vi med ud at gå, indtil de spurgte: ”Hvor længe skal vi gå og sparke til de rådne blade?” ”Så pluk dog nogle anemoner,” sagde jeg. ”Anemoner! De ser jo rærlige ud i en vase!”

Det endte med, at vi tog tilbage til Liselund og kørte hjem til ungdomsklubben, hvor de spillede kort og dansede resten af aftenen – så det blev en god aften!”